

Pranešimas spaudai
Liuksemburgas, 2020 m. birželio 16 d.

Reikia paspartinti tarpvalstybinius didžiulio masto projektus, kad transportas visoje Europoje būtų optimizuotas, teigia ES auditoriai

Pagrindiniai tarpvalstybiniai didžiulio masto transporto projektai Europos Sąjungoje įgyvendinami lėčiau nei tikėtasi. Kaip teigiama naujoje Europos Audito Rūmų ataskaitoje, mažai tikėtina, kad šešios iš aštuonių audituotų daugelio milijardų eurų vertės infrastruktūrų ir jų prieigos linijos iki 2030 m. veiks visu pajėgumu, kaip planuota iš pradžių. Dėl to bus dar labiau atidėtas pagrindinio transeuropinio tinklo (TEN-T) užbaigimas.

2013 m. ES valstybės narės susitarė iki 2030 m. sukurti pagrindinį TEN-T tinklą. Vienas pagrindinių tinklo ypatumų – tarpvalstybiniai transporto projektai, kuriais siekiama pagerinti nacionalinių tinklų jungtis palei Europos koridorius.

Auditoriai tikrino, ar didžiulio masto greitkelių, geležinkelių ir vandens kelių tiesimas, darantis tarpvalstybinį poveikį ES pagrindiniam transporto tinklui, buvo gerai suplanuotas ir efektyviai įgyvendintas. Jie patikrino aštuonis ES finansuojamus didžiulio masto projektus, kurių bendra vertė – 54 milijardai eurų (įskaitant 7,5 milijardo eurų iš ES), sujungiančius 13 valstybių narių – Austrijos, Belgijos, Baltijos šalių, Danijos, Prancūzijos, Suomijos, Vokietijos, Italijos, Lenkijos, Rumunijos ir Ispanijos – transporto tinklus.

Visų tikrintų didžiulio masto projektų statyba gerokai užtruko (vidutiniškai 11 metų), todėl kilo rizika veiksmingam penkių iš devynių daugiašalių koridorių veikimui. Pagrindinė šių prastų rezultatų priežastis – dažnai prastai koordinuojami šalių projektai. Valstybės narės turi savo investavimo prioritetus ir planavimo procedūras ir ne visada vienodai remia tarpvalstybinius projektus ar investicijas į daugiašalius koridorius. Taip pat ne visada vienodai sparčiai įgyvendinami projektai abiejose sienos pusėse. Iki šiol Komisija nepasinaudojo turimomis ribotomis teisinėmis priemonėmis, kad užtikrintų ES lygmeniu sutartų prioritetų įgyvendinimą tose valstybėse narėse, kurios atsilieka nuo tvarkaraščio.

„Tam, kad būtų pasiekti ES politikos tikslai, remiamas ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas ir kovojama su klimato kaita, labai svarbu laiku sukurti pagrindinius TEN-T koridorius, – teigė už ataskaitą atsakingas Audito Rūmų narys Oskaras Hericsas. – Reikėtų dėti daugiau pastangų

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos pagrindines mintis. Visa ataskaita pateikta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

siekiant paspartinti daugelio pavyzdinių didžiulio masto ES transporto srities projektų užbaigimą, kadangi šie projektai yra labai svarbūs siekiant geresnio junglumo visoje Europoje ir laiku užtikrinant tinklo poveikį.“

Laikui bėgant aštuonių didžiulio masto projektų sąnaudos padidėjo daugiau kaip 17 milijardų eurų (47 %), dažnai dėl projektų koncepcijos ir apimties pokyčių, taip pat dėl neefektyvaus įgyvendinimo. Didžiausias padidėjimas užfiksuotas Senos–šiaurės Europos kanalo projekte (Senos–Šeldės jungties dalis), kurio sąnaudos padidėjo beveik tris kartus. Tuo tarpu Rumunijoje auditoriai pastebėjo, kad viena nauja greitkelio A1 atkarpa buvo nenaudojama, o dvi atkarpos buvo neteisingai sujungtos. Tai lėmė neveiksmingą pinigų naudojimą ir iššvaistymą.

Auditoriai taip pat nustatė valstybių narių šių daugelio milijardų eurų investicijų sąnaudų ir naudos analizų trūkumų: eismo srautų prognozės galėjo būti pernelyg optimistinės, o kai kurie projektai gali būti ekonomiškai neperspektyvūs. Tai ypač pasakytina apie geležinkelio liniją „Rail Baltica“ ir Fêmarno juostos fiksuotos jungties geležinkelio atkarpą, kuriose yra per mažai keleivių. Auditoriai taip pat pažymėjo, kad prieš skirdama ES finansavimą Komisija nepriklausomai neįvertino statybos specifikacijų remdamasi galimais keleivių ir krovinių srautais.

Komisijos vykdoma tinklo užbaigimo valstybėse narėse priežiūra yra nepakankamai išsami ir turi būti sustiprinta. Komisija neturi specialaus padalinio, kuris teiktų valstybėms narėms ekspertų paramą valdant tokius didžiulio masto projektus, ir jai trūksta padarytos pažangos apžvalgos. Nepaisant to, Komisija neseniai žengė žingsnį į priekį siekdama glaudesnės, veiksmingesnės priežiūros ir pažangos stebėjimo, „įgyvendinimo sprendimuose“ apibrėždama projektų teikiamus išdirbius.

Pastabos leidėjams

Pagrindinio transeuropinio transporto tinklo įgyvendinimas kuriant pagrindinio tinklo koridorius reglamentuojamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu Nr. 1315/2013. Komisija yra atsakinga už tai, kad valstybės narės iki 2030 m. užbaigtų kurti pagrindinį transporto tinklą, o valstybės narės yra atsakingos už konkrečių projektų įgyvendinimą. Iki šiol aštuoniems didžiulio masto projektams skirta apie 7,5 milijardo eurų ES lėšų, o Komisija iki šiol išmokėjo 3,4 milijardo eurų. Dėl vėlavimų ji atšaukė dalį iš pradžių skirto finansavimo (1,4 milijardo eurų 17-ai audituotų atkarpų). Jei tinklas nebus baigtas kurti, remiantis Komisijos tyrimu, ES ekonomika neteks potencialaus 1,8 % augimo ir 10 milijonų asmens užimtumo metų.

Patikrinti aštuoni didžiulio masto projektai – keturi geležinkeliai („Rail Baltica“, Liono–Turino linija, Brenerio pagrindinis tunelis, „Basque Y“), vienas vandens kelias (Sena–Šeldė), vienas greitkelis (greitkelis A1 Rumunijoje) ir dvi daugiarūšio transporto jungtys (Fêmarno juostos kelių / geležinkelių jungtis ir geležinkelių jungtis E59 su Lenkijos uostais) – kiekvienas jų kainuoja daugiau kaip 1 milijardą eurų ir tikimasi, kad jie duos didelės socialinės ir ekonominės naudos.

Specialioji ataskaita Nr. 10/2020 „ES transporto infrastruktūra: reikia sparčiau įgyvendinti didžiulio masto projektus, kad tinklo poveikis būtų pasiektas laiku“ paskelbta 23 ES kalbomis Europos Audito Rūmų interneto svetainėje (eca.europa.eu) kartu su daugiakalbiais tinklalaidžių tipo garso ištekliais aštuoniems didžiulio masto projektams. Audito Rūmai jau yra paskelbę keletą kitų specialiųjų ataskaitų dėl ES transporto (žr. [Leidinių portalą](#)).

Kontaktai spaudai dėl šios ataskaitos: Damijan Fišer,

e. paštas damijan.fiser@eca.europa.eu, tel. (+352) 4398 45 510, mob. tel. (+352) 621 55 22 24

Audito Rūmų priemonės, taikomos reaguojant į COVID-19 pandemiją

Europos Audito Rūmai ėmėsi reikiamų veiksmų, kad COVID-19 pandemijos metu Europos Sąjungoje galėtų toliau veiksmingai vykdyti viešojo audito funkciją ir laiku parengti audito ataskaitas, nuomones ir apžvalgas, kiek tai įmanoma šiuo sudėtingu laikotarpiu. Tuo pat metu dėkojame visiems, kas gelbsti gyvybes ir kovoja su pandemija Liuksemburge, Europos Sąjungoje ir visame pasaulyje. Ir toliau laikysimės įsipareigojimo remti Liuksemburgo vyriausybės politiką visuomenės sveikatos apsaugos srityje. Švelnindami dabartinės sveikatos krizės poveikį mūsų darbuotojams, ėmėmės atsargumo priemonių, kad kuo labiau sumažintume jiems ir jų šeimoms kylančią riziką.